

Handläggare
Charlotte Bagge-Glassell
Telefon: 08-50833706

Till
Förskolenämnden
2023-09-26

Etablering för fler – jämställda möjligheter till integration (SOU 2023:24)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2023/798

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat Remiss av Delbetänkandet - Etablering för fler - jämställda möjligheter till integration (SOU 2023:24) till förskolenämnden för yttrande.

Förskoleförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i delbetänkandet för att öka kvinnors etablering på arbetsmarknaden. Förvaltningen delar bilden av att det krävs fler och bättre insatser för att bryta segregationen och stärka utrikesfödda kvinnors etablering på arbetsmarknaden och därmed deras egenmakt. Det är angeläget för kvinnorna själva men också ur ett barnperspektiv vilket också lyfts i delbetänkandet. Ökad etablering på arbetsmarknaden leder till ökad inskrivningsgrad i förskolan, på så sätt nås också de barn som har störst behov av förskola för en bra språkutveckling i svenska. Goda språkkunskaper är en förutsättning för en lyckad skolgång som visat sig vara en stark skyddsfaktor, framför allt för barn som växer upp i en utsatt socioekonomisk miljö.

Förvaltningen vill betona vikten av att erbjuda en förskola av *hög kvalitet* för att de goda effekterna av att gå i förskola ska få genomslag. Det är avgörande att inte förskolans personal belastas med allt fler uppdrag. I delbetänkandet lyfts förslag på olika arbetsmarknadsinsatser i förskolan. Ansvar för att introducera och handleda praktikanter innebär en ökad arbetsbelastning för personalen. Här ser förvaltningen med viss oro på att detta uppdrag riskerar att ta tid från det viktiga undervisningsuppdraget som

genomförs inom ramen för arbetslaget. Förslagen som presenteras i delbetänkandet kring ökad språkutveckling för vuxna inom ramen för förskolans öppna verksamheter ser förvaltningen positivt på.

Förvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund/Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat *Etablering för fler - jämställda möjligheter till integration* (SOU 2023:24) till förskolenämnden för yttrande.

Regeringen beslutade den 25 maj att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda och ta fram förslag på åtgärder som särskilt syftar till att skynda på utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden (dir. 2022:42). Utredningens uppdrag är att lämna förslag på åtgärder som särskilt syftar till att skynda på utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden. I utredningens uppdrag ingår bland annat att:

- föreslå om målgruppen för Arbetsförmedlingens etableringsprogram bör utvidgas,
- föreslå hur ramtiden för etableringsprogrammet kan anpassas så att den inte begränsar möjligheten att ta del av insatser,
- föreslå hur etableringsprogrammet kan bli mer flexibelt för nyanlända som står långt från arbetsmarknaden, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Genom tilläggsdirektiv den 30 mars 2023 utvidgades uppdraget. Utredningen ska nu också bland annat analysera och lämna förslag på hur integrationspolitikens mål ska få större genomslag i den offentliga verksamheten. Uppdraget enligt tilläggsdirektiven ska, tillsammans med uppdraget från ursprungsdirektivet föreslå hur jämställdhetsperspektivet kan synliggöras i integrationspolitiken, redovisas senast den 31 januari 2024.

Utredningens förslag och bedömningar är i korthet:

- En utvidgad målgrupp för etableringsinsatser
- Anpassningar för ett mer enhetligt regelverk
- Utökad information till nyanlända om förväntningar och möjligheter till självförsörjning
- Ett mer individualiserat och effektivt etableringsprogram
- Bättre möjligheter att kombinera föräldraskap med att delta i etableringsinsatser

Utredningens förslag syftar till att fler utrikes födda kvinnor ska ges bättre förutsättningar att etablera sig i arbets- och samhällslivet och därmed bli självförsörjande och få ökad egenmakt. Förslagen förväntas sammantaget bidra till att förbättra möjligheterna för nyanlända invandrare, i synnerhet kvinnor, att snabbare etablera sig på arbetsmarknaden. Förslagen kan även bidra till att möta behoven av kompetensförsörjning på arbetsmarknaden och därmed bidra till sysselsättning och tillväxt. Förslagen föreslås träda i kraft från den 1 januari 2025.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Förskoleförvaltningen. Ärendet har behandlats i samverkan med de fackliga organisationerna den 18 september 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förskoleförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i delbetänkandet för att öka kvinnors etablering på arbetsmarknaden. Konsekvensen av detta är ökad inskrivningsgrad i förskolan vilket är positivt ur ett barnperspektiv. Förskolans professionalisering där förskolepersonalens utbildning och kompetens har fått ökad betydelse och undervisningsuppdragets precisering i och med Läroplan för förskolan 2018 att tiden för personalen att bedriva undervisning behöver värnas. Att handleda och lotsa praktikanter in i förskoleuppdraget och erbjuda bland annat språkträning på förskola inom ramen för etableringsprogrammet riskerar att ta tid från barnen, men också att drabba de barn som bäst behöver utveckla sin svenska i förskolan. Förvaltningen ser därför vissa utmaningar med att belasta redan högt belastade förskollärare och barnskötare med ytterligare arbetsuppgifter.

Förvaltningen är medveten om de utmaningar inom kompetensförsörjning som förskolan står inför, men det måste ställas mot de utmaningar inom barns språkutveckling i svenska som förvaltningen också ser i egna uppföljningar och externa utredningar. Pirls och Pisa visar att skillnaderna i barns skolresultat mellan barn som talar bara svenska i hemmet och barn som inte gör det ökar. Här spelar bostadssegregationen en avgörande roll. Förvaltningen vill därför lyfta vikten av att organisera för dessa arbetsmarknadsåtgärder så att deltagare/praktikanter fördelas strategiskt över staden. Det finns områden med goda resurser för att ta emot praktikanter¹ men utan en genomtänkt strategi för placering riskerar det att bli kontraproduktivt ur ett barnperspektiv och påverka kvaliteten på undervisningen där den behövs som mest

¹ Här avses förskolor med hög andel barn och personal som har svenska som modersmål, vilket möjliggör språkträning för praktikanterna.

Förvaltningen ställer sig också frågande till att det framför allt tycks vara traditionella kvinnoyrken som lyfts, då flera andra bristyrken i samhället finns, där språkraven rimligen borde vara lägre än i just förskolan. Barns språkutveckling är den utan jämförelse största utmaningen i förskolan och det behöver beaktas även i det viktiga uppdrag som kvinnors etablering på arbetsmarknaden är. Barns språkutveckling generellt och goda språkkunskaper i svenska specifikt är en förutsättning för en lyckad skolgång som visat sig vara en stark skyddsfaktor, framför allt för barn som växer upp i en utsatt socioekonomisk miljö.

Vi delar bilden av att förskolans öppna verksamheter har en betydande roll för nyanländas etablering såväl i samhället som på arbetsmarknaden och instämmer i potentialen att utöka uppdraget kring vuxnas språkinläring. Vi välkomnar förslaget att Skolverket tar fram riktlinjer för insatser runt språk.

Konsekvenser för jämställdhet och barns rättigheter

Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av kommunstyrelsen i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Eftersom remisstiden är kort föreslår förvaltningen att förskolenämnden justerar beslutet omedelbart.

Gunilla Davidsson
Förvaltningsdirektör
Förskoleförvaltningen

Katarina Odén-Ryhede
Avdelningschef
Förskoleförvaltningen

Bilaga

Remiss av Delbetänkandet – Etablering för fler – jämställda möjligheter till integration (SOU 2023:24)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Davidsson, Förvaltningsdirektör	2023-09-11
Katarina Odén-Ryhede, Avdelningschef	2023-09-11